De huidige wereldwijde opmars van autocraten

De sterke en zorgwekkende opkomst van autocraten is een wereldwijde trend sinds de eeuwwisseling. Daarbij vinden plotselinge revoluties plaats. Maar het proces kan ook geleidelijk gaan: gevestigde en sterke democratieën brokkelen af, omdat hun instituties van binnenuit langzaam uitgehold worden. Tegenwoordig worden autocratieën niet langer bestuurd door één 'slechte man', maar door slimme netwerken van internationale, dictatoriale, financieel corrupte en digitale structuren. Hoe zien die netwerken eruit? Wie zijn de belangrijkste hedendaagse autocraten en hoe zien hun methoden eruit om aan de macht te blijven?

Onderzoek laat zien dat de meerderheid van de mondiale bevolking tegenwoordig binnen autocratische systemen leeft. Deze spannende cursus is een ontdekkingstocht door de huidige wereld van de autocratie, die in de 21ste eeuw sterk aan invloed gewonnen heeft. Een autocratie wordt getypeerd door de macht die bij één leider of bij een kleine groep berust. Verkiezingen worden gemanipuleerd; vrije meningsuiting is niet of nauwelijks mogelijk; rechtspraak is niet of beperkt onafhankelijk. In deze cursus behandelen we de machtigste moderne autocraten: Xi Jinping (China), Vladimir Putin (Rusland), Kim Jong-un (Noord-Korea), Donald Trump (VS), Khameini Sr en Jr (Iran), Erdo?an (Turkije) en Bashar al-Assad (Syrië). We gaan na hoe hun regimes functioneren, hoe zij hun macht behouden via politieke controle, propaganda en repressie. De cursus biedt ook inzicht in de gevolgen van autocratisch bestuur voor de samenleving, de economie en de geopolitieke verhoudingen. We sluiten af met een debat of we ons zorgen moeten maken dat ook de EU en Nederland ten prooi vallen aan de heersende autocratische tendens. Wat moet ons weerwoord zijn?

De doelstelling van deze actuele cursus is de deelnemers inzicht te verschaffen in het in opkomst zijnde verschijnsel van de autocratie en het dientengevolge uithollen van de democratie. Wie zijn de belangrijkste moderne autocraten en hoe ziet hun strategie eruit om aan de macht te blijven?

Het programma omvat de volgende 9 colleges van elk 2 x 45 minuten:
1. Inleiding: hoe ziet een moderne autocratie eruit en hoe komt die tot stand?
2. Waaruit bestaan de methoden van moderne autocraten om aan de macht blijven?
3. Xi Jinping, de top-autocraat van China wordt door collega-autocraten alom bewonderd en nagevolgd. Waarom?
4. Vladimir Putin van Rusland, de belangrijkste vazal van keizer Xi
5. Kim Jong-un van Noord-Korea, een tweede vazal van keizer Xi
6. Donald Trump, de chaotische autocraat van de VS; hoe loopt dit af?
7. Khameini Sr en Jr, de voormalige en huidige leider van de klerikale autocratie Iran
8. Recep Tayyip Erdo?an van Turkije en Bashar al-Assad van Syrië, still going strong?
9. Conclusie 1: overeenkomsten en verschillen tussen de behandelde autocraten
Conclusie 2: Hoe houdbaar zijn de behandelde autocratieën in de nabije toekomst? Moeten we ons in Nederland en in Europa zorgen maken over de bedreiging van onze democratie?

Afbeelding: Compilatie Elles Veldhuis.

Cursusnummer	26ZN-1G32
Docent	*Rien Segers* **Rien T. Segers** is emeritus hoogleraar Aziatische Bedrijfsstrategie aan de Rijksuniversiteit Groningen. Hij is een veelgevraagd spreker, gasthoogleraar in China, Taiwan en de VS. Hij treedt geregeld op in de media en is sinds jaren een gewaardeerd docent van HOVO-cursussen.
Vakgebied	Mens en maatschappij
Seizoen	2026 zomer/najaar
Dag	Maandag
Inschrijven voor	di 20 okt. 2026
Tijd	14.00 - 16.00
Cursusdata	05-okt., 26-okt., 02-nov., 09-nov., 16-nov., 23-nov., 30-nov., 07-dec., 14-dec., 15-dec.
Prijs	€ 250,-

Aantal colleges	9
Werkvorm	Hoorcollege met ruimte voor vragen en discussie
Cursusmateriaal	Digitale syllabus en powerpoint worden ter beschikking gesteld op de site van HOVO. **Verplichte literatuur:** Ann Applebaum, *Autocracy Inc.* (Knopf Doubleday, 2025), ca. 15 euro; Nederlandse vertaling beschikbaar. Timothy Snyder, *On Freedom* (Vintage Publ, 2025), ca. 23 euro; Nederlandse vertaling beschikbaar. ’s Werelds sterkste autocraat die zijn zinnen ook gezet heeft op wat hem niet toebehoort: Rien T. Segers. *Taiwan. Het nieuwe geopolitieke brandpunt* (Balans, 2026). **Aanbevolen literatuur:** Wordt tijdens de cursus bekendgemaakt.